

INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U PROSINCU 2022.

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u prosincu 2022. u odnosu na studeni 2022. u prosjeku su niže za 0,3%. U odnosu na prosinac 2021., tj. na godišnjoj razini, u prosjeku su više za 13,1%, dok su u godišnjem prosjeku više za 10,8%.

Promatrano prema glavnim skupinama klasifikacije ECOICOP, **na godišnjoj razini**, najveći porast potrošačkih cijena u prosjeku je ostvaren u skupinama Hrana i bezalkoholna pića, za 19,0%, Restorani i hoteli, za 17,1%, Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva, za 16,1%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva, za 16,0%, Odjeća i obuća, za 12,1%, Razna dobra i usluge, za 11,5%, Rekreatija i kultura, za 9,6%, Prijevoz, za 8,4%, Alkoholna pića i duhan, za 5,3%, te Zdravlje, za 4,6%.

Najveći doprinos stopi porasta godišnjeg indeksa ostvaren je u skupinama Hrana i bezalkoholna pića (+4,93 postotna boda), Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva (+2,70 postotnih bodova), Prijevoz (+1,24 postotna boda), Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva (+0,92 postotna boda), Restorani i hoteli (+0,85 postotnih bodova), Odjeća i obuća te Razna dobra i usluge (+0,71 postotni bod po svakoj skupini), Rekreatija i kultura (+0,51 postotni bod), Alkoholna pića i duhan (+0,27 postotnih bodova) te Zdravlje (+0,15 postotnih bodova).

Promatrano prema posebnim skupinama, najveći porast cijena u prosjeku na godišnjoj razini ostvaren je u skupini Prerađeni prehrambeni proizvodi, za 18,0% (doprinos porastu od +4,06 postotnih bodova).

Na mjesečnoj razini najviše su u prosjeku porasle cijene u skupinama Hrana i bezalkoholna pića, za 1,2% (doprinos porastu od +0,31 postotni bod), Alkoholna pića i duhan te Rekreatija i kultura, po svakoj skupini za 0,8% (+0,04 postotna boda), Razna dobra i usluge, za 0,7% (+0,04 postotna boda), Zdravlje te Restorani i hoteli, po svakoj skupini za 0,5% (+0,02 postotna boda) te Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva, za 0,3% (+0,02 postotna boda).

Porast cijena ublažio je pad cijena u skupinama Prijevoz, za 4,0% (doprinos padu od -0,59 postotnih bodova, snižene cijene goriva za osobna prijevozna sredstva), Odjeća i obuća, za 2,8% (-0,16 postotnih bodova) te Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva, za 0,6% (-0,10 postotnih bodova).

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena

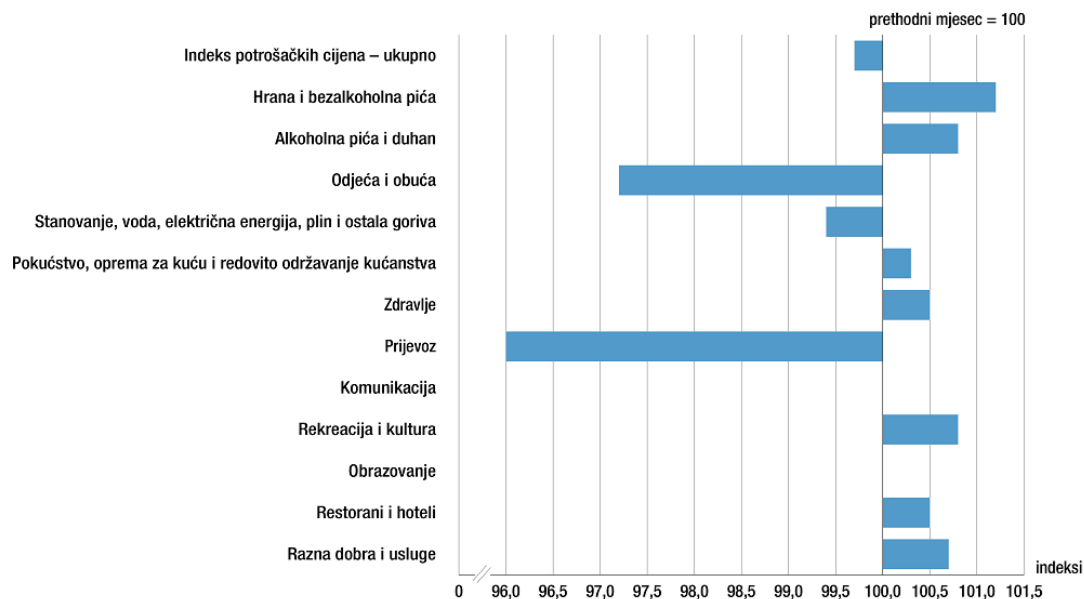
Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena, u prosincu 2022. u odnosu na studeni 2022. u prosjeku su niže za 0,1%. U odnosu na prosinac 2021., tj. na godišnjoj razini, u prosjeku su više za 12,7%, dok su u godišnjem prosjeku više za 10,7%.

1. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U PROSINCU 2022.¹⁾

ECOICOP		Struktura (%)	XII. 2022. Ø 2015.	XII. 2022. XII. 2021.	XII. 2022. XI. 2022.	I. 2022. – XII. 2022. I. 2021. – XII. 2021.
00	Indeks potrošačkih cijena – ukupno	100,00	121,9	113,1	99,7	110,8
01	Hrana i bezalkoholna pića	25,93	132,7	119,0	101,2	115,9
02	Alkoholna pića i duhan	5,10	128,9	105,3	100,8	103,6
03	Odjeća i obuća	5,84	114,7	112,1	97,2	107,1
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	16,87	118,5	116,0	99,4	110,0
05	Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	5,70	122,5	116,1	100,3	112,4
06	Zdravlje	3,21	110,1	104,6	100,5	102,0
07	Prijevoz	14,72	119,1	108,4	96,0	114,2
08	Komunikacija	5,47	99,7	100,9	100,0	100,3
09	Rekreatija i kultura	5,27	115,0	109,6	100,8	107,3
10	Obrazovanje	0,71	104,6	102,3	100,0	101,1
11	Restorani i hoteli	4,99	140,3	117,1	100,5	113,4
12	Razna dobra i usluge	6,19	118,6	111,5	100,7	107,5

1) Vremenske serije indeksa potrošačkih cijena prema ECOICOP klasifikaciji možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici Baze podataka pod naslovom PC AXIS baze podataka.

G-1. MJESEČNI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U PROSINCU 2022.

G-2. GODIŠNJI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA OD PROSINCA 2002. DO PROSINCA 2022.

2. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA PO POSEBNIM SKUPINAMA U PROSINCU 2022.

	Struktura (%)	XII. 2022. Ø 2015.	XII. 2022. XII. 2021.	XII. 2022. XI. 2022.	I. 2022. – XII. 2022. I. 2021. – XII. 2021.
Dobra	73,81	124,1	114,9	99,3	112,8
Usluge	26,19	115,4	107,9	100,7	105,1
Ukupno bez energije	83,22	121,8	112,5	100,6	109,4
Ukupno bez energije i hrane	59,85	117,5	109,7	100,3	106,7
Ukupno bez energije, hrane, pića i duhana	52,20	115,8	109,9	100,2	106,8
Ukupno bez energije i neprerađenih prehrambenih proizvoda	74,76	121,9	112,3	100,5	109,0
Dobra bez električne energije	68,26	125,2	115,1	99,3	113,1
Dobra bez električne energije i vode	65,89	125,7	115,5	99,3	113,5
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	26,01	115,9	111,9	99,7	108,4
Energija	16,78	122,1	116,0	95,5	117,5
Hrana, piće i duhan	31,03	132,2	116,8	101,2	113,8
Dobra bez hrane, pića i duhana	42,78	118,3	113,5	98,0	112,0
Nepretrađeni prehrambeni proizvodi	8,46	121,9	113,6	101,1	113,0
Prerađeni prehrambeni proizvodi	22,56	136,5	118,0	101,2	114,1

3. HARMONIZIRANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA U PROSINCU 2022., STOPE PROMJENE¹⁾

ECOICOP		XII. 2022. ²⁾ Ø 2015.	XII. 2022. XII. 2021.	XII. 2022. XI. 2022.	I. 2022. – XII. 2022. I. 2021. – XII. 2021.
00	Harmonizirani indeks potrošačkih cijena - ukupno	122,03	12,7	-0,1	10,7
01	Hrana i bezalkoholna pića	132,69	18,8	1,3	15,7
02	Alkoholna pića i duhan	127,80	7,5	1,4	4,8
03	Odjeća i obuća	115,82	12,7	-2,7	7,3
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i ostala goriva	119,31	15,3	-1,9	13,2
05	Pokućstvo, oprema za kuću i redovito održavanje kućanstva	120,27	14,7	0,5	11,2
06	Zdravlje	113,27	4,6	0,5	2,1
07	Prijevoz	117,78	8,6	-3,2	13,1
08	Komunikacija	100,46	1,1	0,0	0,9
09	Rekreacija i kultura	114,27	9,6	0,8	7,4
10	Obrazovanje	104,53	2,3	0,0	1,1
11	Restorani i hoteli	131,27	17,0	0,7	14,1
12	Razna dobra i usluge	119,46	11,5	0,7	7,6

1) Vremenske serije harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena prema ECOICOP klasifikaciji možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici Statistika u nizu pod naslovom Cijene te na Eurostatovim mrežnim stranicama.

2) Indeksi

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Definicije

Indeks potrošačkih cijena (IPC) koristi se kao opća mjera inflacije u Republici Hrvatskoj, a odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavlja, koristi se njima ili ih plaća referentno stanovništvo (privatna kućanstva) radi potrošnje. Osim navedenog, koristi se i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama (npr. za indeksiranje plaća u kolektivnim ugovorima, indeksiranje mirovina i slično), usporedbu kretanja cijena unutar zemlje između određenih gospodarskih sektora, kao osnova za deflacioniranje pojedinih kategorija nacionalnih računa i drugih statističkih serija te se primjenjuje za analitičke svrhe.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HIPC) čini skupinu europskih indeksa potrošačkih cijena izračunanih prema harmoniziranom pristupu i posebnom setu definicija koji omogućuje usporedivu mjeru inflacije u području eura, Europskoj uniji, Europskome ekonomskom području te za zemlje kandidatkinje.

IPC i HIPC računaju se na temelju iste reprezentativne košarice dobara i usluga. Osnovna razlika jest u obuhvatu stanovništva (HIPC obuhvaća ukupnu potrošnju institucionalnih kućanstava i nerezidenata na ekonomskom teritoriju i ta potrošnja nije uključena u nacionalni indeks potrošačkih cijena).

Dok se IPC najčešće primjenjuje kao opća mjera inflacije u nacionalnim okvirima, HIPC je usporediva mjera inflacije sa zemljama Europske unije.

Obuhvat i prikupljanje cijena

Reprezentativnu košaricu za praćenje potrošačkih cijena čini oko 900 proizvoda, a svakog mjeseca prikupi se oko 38 000 cijena na unaprijed definiranim prodajnim mjestima. IPC-om su obuhvaćena sva dobra i usluge koje kupuje referentno stanovništvo radi finalne potrošnje. Nisu obuhvaćeni imputirana stambena renta, izdaci za igre na sreću i usluge životnog osiguranja.

Obuhvat dobara i usluga revidira se jedanput godišnje kako bi se očuvala reprezentativnost košarice proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove kupovne navike.

Snimanje cijena za većinu dobara i usluga iz košarice provode ovlašteni snimatelji cijena putem tablet računala na devet geografskih lokacija (Zagreb, Slavonski Brod, Osijek, Sisak, Rijeka, Pula, Split, Dubrovnik i Varaždin). Za odabrane proizvode iz košarice snimatelji cijena samostalno izabiru konkretan artikl čiju će cijenu snimiti na prodajnome mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih artikala te kako bi se moglo pratiti koje artikle izabiru na terenu, snimatelji bilježe i unaprijed definiran skup dodatnih obilježja proizvoda. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dvaju razdoblja, ali ne i usporedbu prosječnih cijena između različitih geografskih lokacija.

Osim cijena koje se prikupe izravno od snimatelja na terenu (lokalno snimanje cijena), podaci o nacionalno homogenim cijenama prikupljaju se izravno od izvještajnih jedinica ili putem interneta (centralno snimanje cijena). Od siječnja 2021. za odabrane skupine proizvoda (tržišni najam nekretnina, kućanski aparati i elektronika) cijene se prikupljaju korištenjem tehnike *web scraping*.

Većina cijena snima se jedanput na mjesec, radnim danima (cijene se ne snimaju vikendima i praznicima), i to približno istog dana u mjesecu. Dva puta na mjesec snimaju se cijene poljoprivrednih proizvoda koji se prodaju na tržnicama, cijene u zračnome putničkom prijevozu te cijene prikupljene tehnikom *web scraping*. Cijene goriva za osobne automobile, cijene paket-aranžmana, cijene najma apartmana te cijene smještaja u kampovima snimaju se tjedno. Cijene školskih knjiga i naknada za obrazovanje snimaju se jedanput na godinu.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa odražavaju relativnu važnost odabranih dobara i usluga u ukupnoj potrošnji kućanstava na domaćem teritoriju.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za izračun indeksa potrošačkih cijena jest Anketa o potrošnji kućanstava (APK), koju Državni zavod za statistiku redovito provodi od 1998. Taj izvor podataka nadopunjen je raspoloživim dodatnim izvorima podataka. Za izračunavanje IPC-a od siječnja 2022. primjenjuju se ponderi koji se temelje na potrošnji kućanstava iz APK 2019., preračunani na cijene u prosincu 2021. Pandemija bolesti COVID-19 u velikoj je mjeri utjecala na osobnu potrošnju kućanstava i stoga su za izračun pondera u 2022. podaci iz APK 2019. dodatno ažurirani procijenjenim podacima nacionalnih računa o izdacima za konačnu potrošnju kućanstava za 2021.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za izračun HIPC-a na višim razinama agregacije jesu podaci nacionalnih računa, a za niže razine agregacije upotrijebljeni su podaci APK. Za izračunavanje HIPC-a od siječnja 2022. upotrijebljeni su procijenjeni podaci nacionalnih računa o izdacima za konačnu potrošnju kućanstava za 2021. nadopunjeni dodatnim raspoloživim izvorima podataka te preračunani na razliku između prosjeka 2021. i prosinca 2021. u skladu s Eurostatovim preporukama.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda upotrebljava se Europska klasifikacija osobne potrošnje prema namjeni (ECOICOP).

Izračun indeksa

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem indeksa elementarnih agregata.

Indeksi elementarnih agregata izračunavaju se kao odnos geometrijskih sredina cijena za svaku geografsku lokaciju. To znači da se cijene proizvoda unutar elementarnog agregata u tekućem mjesecu stavljaju u odnos s cijenama referentnog razdoblja (prosinac prethodne godine). Iz indeksa elementarnih agregata na razini geografskih lokacija izračunavaju se indeksi elementarnih agregata na nacionalnoj razini primjenom formule za vaganu aritmetičku sredinu.

Indeksi elementarnih agregata na nacionalnoj razini agregiraju se na više razine indeksa primjenom formule Laspeyresova tipa.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena po stalnim poreznim stopama (HIPC-CT)

HIPC-CT jest harmonizirani indeks potrošačkih cijena, gdje se stope poreza na proizvode zadržavaju konstantnima u tekućem razdoblju u odnosu na referentno razdoblje, tj. u tijeku vremena. U slučaju promjene poreznih stopa razlika između tekućeg HIPC-CT-a i HIPC-a upućuje na utjecaj promjene poreznih stopa na promjene cijena uz pretpostavku da su se promjene u poreznim stopama primijenile trenutačno i potpuno.

Vremenske serije HIPC-CT ukupno možete preuzeti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Statistika u nizu](#) pod naslovom Cijene, a detaljniju razradu prema klasifikaciji ECOICOP na mrežnim stranicama [Eurostata](#).

Kratice

COVID-19	bolest prouzročena koronavirusom
EU	Europska unija
Eurostat	Statistički ured Europske unije

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Suzana Šamec, načelnica Sektora makroekonomskih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredile:

Sanja Jurleka, Marija Gudelj, Jasminka Stančić, Gordana Šiletić, Ivana Ključarić i Tamara Golub

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata publikacija

Telefon: (+385 1) 48 06 115

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr